



Comisia economie, buget și finanțe

RAPORT

asupra proiectului de Lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400kV de transport al energiei electrice Vulcănești-Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești (nr. 93 din 24.03.2022, Lectura II)

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400kV de transport al energiei electrice Vulcănești-Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești (nr. 93 din 24.03.2022), prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul a fost aprobat în prima lectură în cadrul Ședinței plenare a Parlamentului din 31.03.2022. Proiectul examinat declară de utilitate publică de interes național lucrările de construcție a liniei electrice aeriene de 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești-Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești, precum și instituie o procedură specială de expropriere asupra terenurilor necesare pentru construcția liniilor aeriene.

Comisia menționează că avizele prezentate de către Comisiile permanente nu conțin careva obiecții la proiectul vizat. Totodată, amendamentul deputatului Radu Marian conține propuneri de ajustare ținând cont de obiecțiile Direcției generale juridice, de rigorile redacționale precum și alte neclarități identificate în proiectul inițial.

Amendamentul respectiv a fost examinat și susținut în cadrul ședinței Comisiei. Proiectul redactat conform amendamentului se anexează la prezentul raport.

Prin urmare, Comisia economie, buget și finanțe cu votul majorității membrilor comisiei, propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de lege nr. 93 din 24.03.2022 în a doua lectură ca fiind finală, cu modificările prevăzute în amendamentul deputatului Radu Marian.

Dumitru ALAIBA
Președintele Comisiei

LEGE

privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești

În temeiul art. 5 alin. (1) lit. e) și alin. (3) și al art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

act de expropriere – hotărâre a Guvernului Republicii Moldova care nominalizează proprietarii bunurilor imobile expropriate, indică numerele cadastrale și suprafețele acestor bunuri, precum și categoria de folosință a bunurilor imobile în conformitate cu prevederile legale aplicabile, și prin care se instituie Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor;

proiect – proiectul „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza I”;

Planul de acțiuni cu privire la strămutare – plan de acțiuni pentru atenuarea efectelor negative ale procesului de expropriere, acoperind toate pierderile directe economice și sociale rezultate din ocuparea terenurilor și restricționarea accesului, împreună cu măsurile compensatorii și reparatorii ulterioare, elaborat în conformitate cu OP 4.12 „Strămutarea involuntară” a Băncii Mondiale;

Comitetul de monitorizare a impactului social – structură socială locală, neguvernamentală și apolitică, prevăzută în Manualul operațional al proiectului, ai cărei membri sunt persoane din localitățile afectate de lucrările de construcție și care este creată în scopul asigurării participării comunității la procesul de monitorizare a impactului de mediu și social în perioada executării lucrărilor de construcție pe

teritoriul localităților, al oferirii de suport, la nivel local, la funcționarea mecanismului de soluționare a reclamațiilor din cadrul proiectului și de asistență proprietarilor de terenuri afectați la exercitarea drepturilor în procesul de expropriere;

Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor – grup de lucru alcătuit din 3 specialiști din domeniul de activitate în care se execută lucrarea de utilitate publică, care, în urma analizei documentelor prezentate de persoanele afectate permanent, emite o decizie motivată cu privire la cuantumul despăgubirii stabilit în propunerea de expropriere;

mecanismul de soluționare a reclamațiilor – mecanism stabilit în conformitate cu acordurile de finanțare pentru examinarea reclamațiilor cu privire la activitățile de implementare a proiectului, care este elaborat în conformitate cu legislația națională și standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale. Acesta oferă persoanelor fizice, organizațiilor și grupurilor locale care ar putea fi afectate, în mod direct sau indirect, de lucrările de construcție o modalitate de depunere a reclamațiilor la organizațiile responsabile de implementarea și finanțarea proiectului.

Art. 2. – În vederea realizării proiectului „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza I” au fost încheiate Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (nr. 47087 din 20 decembrie 2017), Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind interconectarea electrică Moldova–România (FI nr. 88495, Serapis nr. 2008–0194 din 20 decembrie 2017), acordurile de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind Proiectul de dezvoltare a sistemului electroenergetic (nr. 6380–MD și nr. 6381–MD din 26 septembrie 2019), Acordul de grant dintre Republica Moldova, Întreprinderea de Stat „Moldelectrica” și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (EU/NIP nr. 47087 din 26 septembrie 2019).

Art. 3. – Se declară de utilitate publică de interes național lucrările de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești în cadrul proiectului „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza I”.

Art. 4. – Obiecte ale exproprierii, identificate conform studiului de fezabilitate, necesare pentru lucrările de construcție menționate la art. 3, sunt:

a) bunurile imobile proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, aferente proiectului menționat și situate în extravilanul și/sau intravilanul următoarelor localități: or. Vulcănești, satele Dezghingea,

Congazcicul de Sus, Chirsova, Congaz, Svetlâi (UTA Găgăuzia), satele Borceag, Iujnoe, Burlăceni (raionul Cahul), satele Albota de Sus, Albota de Jos, Balabanu, Novosiolovca, Aluatu, Salcia, Musaitu, Vinogradovca (raionul Taraclia), satul Borogani (raionul Leova), or. Cimișlia, satele Ivanovca Nouă, Gura Galbenei, Gradiște, Valea Perjei, Ecaterinovca, Javgur, Cenac (raionul Cimișlia), satele Buțeni și Fârlădeni (raionul Hâncești), satele Zâmbreni, Costești, Hansca, Molești (raionul Ialoveni) și comuna Băcioi (municipiul Chișinău);

b) dreptul de folosință sau alte drepturi reale asupra bunurilor imobile indicate la lit. a) din prezentul articol ce urmează a fi utilizate pe perioada lucrărilor de construcție menționate la art. 3.

Art. 5. – Exproprierea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile indicate la art. 4 lit. a) se referă la acele bunuri imobile care vor fi afectate permanent de lucrările necesare pentru construcția liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești, iar exproprierea dreptului de folosință sau a altor drepturi reale prevăzute la art. 4 lit. b) se va efectua temporar, pe durata executării lucrărilor de construcție respective.

Art. 6. – Guvernul va întreprinde și va asigura, prin intermediul Unității consolidate pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei, realizarea măsurilor necesare pentru exproprierea bunurilor imobile proprietate publică și/sau privată, utilizate în lucrările de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești-Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești, precum și a dreptului de folosință asupra acestora sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile necesare pentru lucrările de construcție de utilitate publică de interes național, identificate potrivit documentației de proiect elaborate în conformitate cu legislația, inclusiv va acorda suportul necesar instituțiilor abilitate în scopul transmiterii și înregistrării drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică din extravilanul și intravilanul următoarelor localități: or. Vulcănești, satele Dezghingea, Congazcicul de Sus, Chirsova, Congaz, Svetlâi (UTA Găgăuzia), satele Borceag, Iujnoe, Burlăceni (raionul Cahul), satele Albota de Sus, Albota de Jos, Balabanu, Novosiolovca, Aluatu, Salcia, Musaitu, Vinogradovca (raionul Taraclia), satul Borogani (raionul Leova), or. Cimișlia, satele Ivanovca Nouă, Gura Galbenei, Gradiște, Valea Perjei, Ecaterinovca, Javgur, Cenac (raionul Cimișlia), satele Buțeni și Fârlădeni (raionul Hâncești), satele Zâmbreni, Costești, Hansca, Molești (raionul Ialoveni) și comuna Băcioi (municipiul Chișinău).

Art. 7. – Prin derogare de la art. 61 alin. (2) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, procedura de expropriere prevăzută de prezenta lege se va iniția fără îndeplinirea prealabilă a condițiilor specificate la art. 61 alin. (2) din legea menționată.

Art. 8. – Prin derogare de la prevederile art. 12 alin. (1) lit. a) și lit. h) din Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, autorizația de construire se emite de către primarii localităților pe ale căror teritorii se vor desfășura lucrările de construcție prevăzute la art. 3, fără acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil/teren, inclusiv al proprietarilor, ale căror interese pot fi afectate nemijlocit atât în procesul executării lucrărilor de construcție, cât și în perioada exploatării liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești, precum și fără certificatul de descărcare de sarcină arheologică, cu condiția ca lucrările de construcție în zonele cu patrimoniu arheologic să fie efectuate doar după realizarea procedurii de descărcare de sarcină arheologică.

Art. 9. – Prin derogare de la prevederile actelor normative privind proprietatea publică, ale Codului civil, precum și ale Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, cu excepția art. 11, 12, 14 și 15 din această lege, pentru lucrările de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești se instituie o procedură specială de expropriere, conform anexei la prezenta lege.

Art. 10. – Lucrările de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești vor preceda și/sau se vor desfășura concomitent cu procedura de expropriere, fără a afecta desfășurarea acesteia și fiind respectate măsurile, condițiile și cerințele de protecție a mediului și de reducere a impactului asupra mediului expuse în acordul de mediu.

Art. 11. – Prin derogare de la prevederile art. 72, 74 și 80 din Codul funciar nr. 828/1991, retragerea din circuitul agricol sau silvic a terenurilor afectate de lucrările de construcție de interes național menționate la art. 3 are loc prin efectul prezentei legi și este:

a) definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările supraterane necesare pentru construcția obiectivelor menționate, cu trecerea lor în categoria de terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale;

b) temporară, în cazul terenurilor afectate pe durata executării lucrărilor supraterane necesare pentru construcția obiectivelor menționate.

Prin derogare de la prevederile art. 12 din Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, excluderea din categoriile de terenuri cu destinație agricolă și ale fondului silvic, precum și din circuitul agricol sau silvic, a terenurilor afectate de lucrările de construcție de interes național menționate la art. 3 se va efectua fără compensarea pierderilor.

Art. 12. – Atât procedura de expropriere, cât și lucrările de utilitate publică ce fac obiectul prezentei legi nu pot fi suspendate sau sistate la cererea vreunei persoane care invocă existența unor litigii privind posesia ori proprietatea imobilului expropriat sau, după caz, privind dreptul de folosință expropriat.

Art. 13. – Guvernul, prin intermediul Agenției Servicii Publice, va asigura executarea lucrărilor premergătoare de identificare a proprietarilor bunurilor imobile (sistemizarea definitivă a proiectelor de organizare a teritoriului, corectarea erorilor comise în procesul atribuirii terenurilor în proprietate), înregistrarea gratuită (înregistrare, înregistrare provizorie și/sau notare) a dreptului de proprietate și/sau a altor drepturi prevăzute la art. 4. Finanțarea lucrărilor va fi realizată prin intermediul Agenției Relații Funciare și Cadastru, din mijloacele alocate de la bugetul de stat.

Art. 14. – Plata despăgubirilor pentru exproprierea dreptului de proprietate, precum și a dreptului de folosință sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile (terenurilor) se va efectua de către Guvern din mijloacele alocate de la bugetul de stat, prin intermediul Unității consolidate pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei.

Art. 15. – Responsabil de efectuarea lucrărilor cadastrale și de organizare a teritoriului (identificarea bunurilor proprietate privată, delimitarea proprietății publice, modificarea planurilor cadastrale și elaborarea planurilor geometrice, formarea bunurilor imobile, elaborarea proiectelor de organizare a teritoriului după necesitate, elaborarea studiilor pedologice și întocmirea dosarelor de schimbare a categoriei de destinație după necesitate), de evaluarea despăgubirilor și întocmirea informațiilor sistematizate privind transmiterea în proprietatea/folosința statului a bunurilor imobile menționate la art. 4 este Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”. Finanțarea lucrărilor cadastrale și de organizare a teritoriului, evaluarea despăgubirilor și întocmirea informațiilor sistematizate vor fi realizate prin intermediul Unității consolidate pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei, din alocațiile bugetare preconizate. Finanțarea lucrărilor de elaborare a proiectului de organizare a teritoriului în satul Novosiolovca din raionul Taraclia va fi realizată prin intermediul Agenției Relații Funciare și Cadastru, din mijloacele alocate de la bugetul de stat.

Art. 16. – (1) Î. S. „Moldelectrica” sau succesorul său în drepturi și obligații este titular cu titlu gratuit, prin efectul prezentei legi:

a) în cazul obiectelor exproprierii indicate la art. 4 lit. a), care vor fi afectate permanent de lucrări pe întreaga durată de exploatare a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești:

- al drepturilor de folosință și al altor drepturi necesare pentru construcția obiectivelor menționate la art. 3;

- al drepturilor necesare pentru realizarea lucrărilor de construcție respective și obținerea tuturor autorizațiilor aferente, precum și pentru exploatarea și întreținerea proiectului menționat;

b) în cazul obiectelor exproprierii prevăzute la art. 4 lit. b), care vor fi afectate temporar de lucrări pe întreaga durată de executare a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești:

- al drepturilor necesare pentru construcția obiectivelor menționate la art. 3;
- al drepturilor necesare pentru realizarea lucrărilor de construcție respective și obținerea tuturor autorizațiilor aferente.

(2) Drepturile prevăzute la alin. (1) lit. a) se înscriu în Registrul bunurilor imobile în baza cererii titularului menționat în prezentul articol sau a reprezentantului Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”.

Art. 17. – După publicarea actului de expropriere, bunurile imobile indicate la art. 4 lit. a) care vor fi afectate permanent de lucrările de construcție pe întreaga durată de exploatare a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești se transmit în administrarea Agenției Proprietății Publice. În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale perfectate în modul stabilit de actele normative, Agenția Servicii Publice va efectua gratuit înregistrarea corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile, la cererea titularului de drept.

Art. 18. – În conformitate cu cerințele acordurilor de finanțare a proiectului „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza I” se recomandă autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, de nivelul al doilea și celor de nivel special să întreprindă, la realizarea procedurii de expropriere, următoarele măsuri:

- a) pregătirea și prezentarea, în limita competențelor funcționale, a informațiilor solicitate de instituțiile responsabile pentru desfășurarea procedurii de expropriere;

- b) facilitarea organizării procesului de consultare a populației;

- c) participarea la gestionarea mecanismului de soluționare a reclamațiilor;

- d) formarea comitetelor locale de monitorizare a impactului social (în continuare – *CMIS*) și desemnarea membrilor acestora.

Art. 19. – Guvernul, din mijloacele alocate de la bugetul de stat, prin intermediul Unității consolidate pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei, va asigura elaborarea, actualizarea și implementarea Planului de acțiuni cu privire la strămutare.

Art. 20. – În sensul prezentei legi se consideră nule:

a) actele juridice în privința bunurilor imobile supuse exproprierii, altele decât cele cu privire la succesiune, care se vor încheia după intrarea în vigoare a prezentei legi;

b) actele juridice prin care se face includerea obiectelor supuse exproprierii în perimetrul localității, precum și cele prin care se face trecerea bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale dintr-un domeniu al proprietății publice în altul ori în proprietatea unei alte unități administrativ-teritoriale;

c) avizele, acordurile, permisele sau autorizațiile eliberate unor terțe persoane pentru bunurile imobile expropriate.

Art. 21. – Actele normative și reglementările tehnice se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi, care instituie norme juridice speciale.

Art. 22. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Art. 23. – Controlul asupra executării prezentei legi se pune în sarcina Guvernului.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Procedura specială de expropriere aplicabilă construcției liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești

1. După declararea utilității publice a lucrărilor menționate la art. 3, Agenția Servicii Publice, în termen de 60 de zile, va executa lucrări de sistematizare definitivă a proiectelor de organizare a teritoriului în localitățile afectate de construcția liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești, iar Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului” va elabora proiectul de organizare a teritoriului pentru satul Novosiolovca din raionul Taraclia.

2. După declararea utilității publice și prezentarea documentației de proiect aprobate în modul stabilit de legislație, Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, în termen de 45 de zile, va identifica proprietarii bunurilor imobile indicate la art. 4. Concomitent cu aceasta, Agenția Servicii Publice va asigura, prin intermediul subdiviziunilor teritoriale, în conformitate cu documentația de proiect aprobată în modul stabilit de legislație, notarea interdicției de înstrăinare sau grevare a bunurilor imobile prevăzute pentru expropriere în Registrul bunurilor imobile, exceptând transmiterea respectivelor bunuri în proprietatea sau în folosința statului.

3. Transferul de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile indicate la art. 4 lit. a) și, după caz, al dreptului de folosință sau al altor drepturi reale, prevăzute la art. 4 lit. b), asupra bunurilor se realizează etapizat, după cum urmează:

a) prin derogare de la art. 432 și 433 din Codul civil nr. 1107/2002, la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a actului de expropriere de către expropriator, prin efectul prezentei legi, se instituie temeiul juridic pentru înregistrarea provizorie a dreptului de proprietate publică, a dreptului de folosință sau, după caz, a altor drepturi reale ale statului asupra bunurilor, prevăzute la art. 4 din prezenta lege. Dreptul real corespunzător supus înregistrării provizorii este afectat de condiția suspensivă privind plata despăgubirilor către expropriat. Autoritățile competente potrivit prezentei legi vor efectua înregistrările provizorii privind dobândirea drepturilor reale asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art. 4 lit. a) din prezenta lege în Registrul bunurilor imobile. Actul de expropriere este suficient pentru efectuarea înregistrării corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile de către Agenția Servicii Publice;

b) prin derogare de la art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice, la data realizării condiției suspensive privind plata despăgubirilor către expropriat și a consolidării dreptului

real corespunzător al statului, prin efectul prezentei legi, se instituie temeiul juridic pentru atribuirea de drept către domeniul public al proprietății statului a bunurilor indicate la art. 4 din prezenta lege, în privința cărora au fost înregistrate provizoriu drepturile reale potrivit prevederilor de la lit. a) din prezentul punct. Faptul realizării condiției suspensive se aduce la cunoștința Agenției Servicii Publice de către Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei printr-o confirmare scrisă ce atestă consemnarea/transferul despăgubirii într-un cont special deschis pe numele expropriatului potrivit prezentei legi, aceasta fiind suficientă pentru Agenția Servicii Publice la radierea dreptului înregistrat provizoriu și la înregistrarea definitivă a dreptului de proprietate publică a statului asupra bunurilor imobile expropriate.

4. Urmare a efectuării înregistrării provizorii a drepturilor reale ale statului conform prevederilor pct. 3 lit. a) pot fi inițiate lucrările de construcție în privința cărora a fost declarată utilitatea publică de interes național, cu desfășurarea în continuare a procedurii de expropriere a bunurilor în privința cărora a fost înregistrat provizoriu dreptul corespunzător al statului. Deținătorii cu orice titlu ai bunurilor în privința cărora a fost înregistrat provizoriu dreptul real al statului conform prevederilor pct. 3 lit. a) sunt obligați, după o prealabilă înștiințare, să permită accesul pentru efectuarea lucrărilor de construcție.

5. Actul de expropriere își produce efectele și în situația în care proprietarii bunurilor imobile indicate la art. 4 lit. a) și, după caz, titularii dreptului de folosință prevăzut la art. 4 lit. b) nu prezintă un act care să le confirme dreptul asupra bunului expropriat, nu sunt cunoscuți sau sunt cunoscuți, dar se află în afara hotarelor țării, sau nu pot fi identificați din alte motive, precum și în cazul succesiunilor nedeschise ori al succesorilor necunoscuți sau cu care nu se ajunge la un acord privind valoarea despăgubirii.

6. Data efectuării înregistrării în Registrul bunurilor imobile a transferului de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile și, după caz, al dreptului de folosință sau al altor drepturi reale nu afectează momentul intrării în vigoare a respectivului transfer.

7. După identificarea și instituirea interdicției de înstrăinare a bunurilor imobile necesare pentru expropriere, în termen de cel mult 90 de zile, expropriatorul va aproba actul de expropriere, care va cuprinde în anexă lista bunurilor imobile supuse exproprierii, elaborată în baza proiectului tehnic final, cu numerele cadastrale și suprafețele bunurilor imobile expropriate, precum și categoria de folosință a bunurilor imobile, în conformitate cu prevederile legale aplicabile. Totodată, se va descrie procedura de formare a CMIS și de instituire a mecanismului de soluționare a reclamațiilor.

8. Concomitent cu aprobarea actului de expropriere, Guvernul, prin intermediul Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, va efectua evaluarea bunurilor imobile indicate la art. 4.

9. Expropriatorul va stabili cuantumul despăgubirii cuvenite proprietarilor bunurilor imobile indicate la art. 4 lit. a) și/sau, după caz, titularilor dreptului de folosință sau ai altor drepturi reale, prevăzute la art. 4 lit. b), asupra bunurilor imobile.

10. Despăgubirile datorate proprietarilor bunurilor imobile indicate la art. 4 lit. a) și/sau titularilor de drepturi, prevăzute la art. 4 lit. b), asupra bunurilor imobile se stabilesc în baza rapoartelor de evaluare elaborate de către evaluatori, titulari ai certificatelor de calificare, eliberate în modul stabilit de legislație, în condițiile prezentei legi și cu respectarea criteriilor prevăzute de legislație, inclusiv:

a) suprafața bunurilor imobile expropriate, modul de folosință, calitatea (gradul de bonitate) bunurilor imobile expropriate, precum și a plantațiilor/culturilor afectate/distruse;

b) suprafața bunurilor imobile în privința cărora a fost expropriat dreptul de folosință;

c) valorile rezultatelor existente, respectiv estimate, ale bunurilor imobile expropriate sau ale bunurilor imobile în privința cărora a fost expropriat dreptul de folosință, obținute de la entitățile competente, precum și valorile estimate ale amenajărilor și/sau ale facilităților afectate de expropriere;

d) restrângerea activităților datorate exproprierii;

e) perioada de expropriere a dreptului de folosință sau a altor drepturi reale, prevăzute la art. 4 lit. b), asupra bunurilor imobile.

11. În termen de 20 de zile după publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a actului de expropriere se va afișa, la sediile autorităților administrației publice locale, și se va publica, pe paginile web oficiale ale acestora, lista bunurilor imobile expropriate.

12. După aducerea la cunoștința publică a actului de expropriere prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, afișare la sediul autorităților administrației publice locale (primăriei) în a căror rază se află bunul imobil (terenul) și prin publicare pe paginile web oficiale ale acestora, expropriatorul, în termen de 90 de zile, va înainta propunerea de expropriere.

13. Propunerea de expropriere va conține notificarea adresată persoanelor fizice și juridice titulare de drepturi reale asupra obiectului exproprierii, cuantumul despăgubirii și cererea-model privind plata despăgubirilor.

14. După primirea propunerii de expropriere, proprietarii și titularii dreptului de folosință sau de alte drepturi reale asupra obiectelor supuse exproprierii, menționate la art. 4, sunt obligați să ia măsurile de conservare a acestora. Din momentul primirii propunerii de expropriere, expropriatul, în decurs de 45 de zile, este în drept să-și dea sau nu consimțământul pentru o compensare imediată și echitabilă, și anume:

a) în cazul în care proprietarii și titularii de alte drepturi reale asupra bunurilor imobile expropriate sunt de acord cu quantumul despăgubirii din propunerea de expropriere, aceștia vor depune cererea cu privire la plata despăgubirii pentru bunurile imobile expropriate, însoțită de copiile legalizate ale actelor confirmative ale dreptului de proprietate/ale altor drepturi reale asupra bunului imobil (terenului);

b) în cazul titularilor de drepturi afectați care nu au recepționat propunerea de expropriere din anumite motive sau nu sunt cunoscuți, sunt cunoscuți, dar se află în afara hotarelor țării, al celor decedați, precum și în cazul succesiunilor nedeschise ori al succesorilor necunoscuți, termenul de 45 de zile curge din momentul expirării termenului prevăzut la pct. 11;

c) în cazul în care titularii drepturilor reale au recepționat propunerile de expropriere, dar nu au depus în termenul stabilit cererea și/sau actele confirmative menționate la lit. a) din prezentul punct, expropriatorul va consemna despăgubirea într-un cont special deschis pe numele expropriatului timp de 3 ani.

După consemnarea despăgubirii de către expropriator într-un cont special deschis pe numele expropriatului, măsura suspensivă privind realizarea plății despăgubirii va fi considerată realizată.

15. În termen de 45 de zile de la data primirii propunerii de expropriere, expropriatul este obligat să notifice în scris expropriatorul cu privire la drepturile terților asupra obiectului exproprierii. Prin neexecutarea acestei obligații, expropriatul va rămâne răspunzător cu despăgubire față de terți.

16. În situația în care se expropriează o parte dintr-un bun imobil care nu este format și/sau înregistrat în modul corespunzător în Registrul bunurilor imobile, pe baza măsurărilor executate de expropriator se determină atât suprafața expropriată, cât și cea neexpropriată și se înregistrează porțiunea de teren necesară exproprierii, în baza proiectului de formare a bunului imobil și a ordinului Agenției Proprietății Publice.

17. În situația în care bunurile imobile expropriate sunt proprietatea unei persoane decedate sau, după caz, drepturile expropriate aparțin unei persoane decedate, despăgubirea se va consemna pe numele succesorilor legali care își vor dovedi calitatea de moștenitor cu certificatul de moștenire sau vor prezenta hotărârea judecătorească definitivă și irevocabilă în privința dreptului de proprietate.

18. Plata despăgubirilor pentru bunurile imobile expropriate și pentru drepturile expropriate se va face în baza cererii titularului și a propunerii de expropriere prin compensație bănească. Cuantumul despăgubirilor va fi transmis titularilor de drepturi într-un cont special deschis pe numele expropriatului, în monedă națională, în termen de 60 de zile de la momentul depunerii cererii cu privire la plata despăgubirilor. Termenul de prescripție pentru solicitarea despăgubirilor este de 3 ani din momentul recepționării propunerii de expropriere sau din momentul când expropriatul a aflat sau trebuia să afle despre nașterea dreptului.

19. În cazul în care despăgubirile referitoare la același bun imobil/drept expropriat sunt solicitate în concurs sau în contradictoriu de mai multe persoane îndreptățite, despăgubirile urmează să fie împărțite în conformitate cu legislația aplicabilă.

20. Despăgubirea va fi eliberată numai titularilor drepturilor dovedite prin acte confirmative, inclusiv hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, sau prin certificatul de moștenitor eliberat în conformitate cu legislația aplicabilă.

21. În cazul unor eventuale litigii, plata despăgubirilor stabilite se amână până la emiterea și prezentarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, fără să afecteze lucrările de construcție.

22. Dacă pentru cauză de utilitate publică este necesară exproprierea unei părți din teren care depășește 60% din suprafața totală, fapt ce va duce la deprecierea considerabilă a bunului, precum și la imposibilitatea de a-l folosi în scopul în care era preconizat până la expropriere, se va expropria terenul în întregime, cu condiția lipsei obiecțiilor din partea proprietarului terenului respectiv.

23. Exproprierea bunurilor imobile din fondul forestier național sau a celor aflate în proprietatea publică a statului ori în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale se face cu titlu de despăgubire doar pentru terenurile proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, masa lemnoasă revenindu-i proprietarului respectiv.

24. Tăierea copacilor de pe suprafețele împădurite se va efectua de către Agenția „Moldsilva” cu titlu gratuit, în conformitate cu legislația aplicabilă privind autorizarea lucrărilor de defrișare a arborilor. Responsabilitatea defrișării cioturilor după tăiere îi revine executorului de lucrări.

25. Tăierea plantațiilor pomicole/viticole și defrișarea cioturilor după tăiere de pe suprafețele expropriate le revine executorului de lucrări. Masa lemnoasă le revine titularilor de drepturi afectați.

26. În cazul în care titularii de drepturi asupra obiectelor supuse exproprierii nu sunt de acord cu despăgubirea propusă de expropriator, aceștia au dreptul să depună către Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor contestații împotriva propunerii de expropriere, prin care să înainteze propriile exigențe cu privire la cuantumul despăgubirii, însoțite de documente justificative.

27. Contestațiile vor fi soluționate în termen de 30 de zile de către Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor. Decizia comisiei se comunică părților în termen de 5 zile de la adoptare și servește drept temei pentru determinarea cuantumului despăgubirii, care nu poate fi mai mic decât cel stabilit în propunerea de expropriere.

28. Întâmpinările împotriva propunerilor de expropriere se soluționează în conformitate cu prevederile Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

29. În cazul în care expropriatul este nemulțumit de cuantumul despăgubirii stabilit în decizia Comisiei pentru soluționarea întâmpinărilor, acesta poate contesta decizia în instanța judecătorească competentă în termen de 2 ani, care curge de la data la care i-a fost comunicată respectiva decizie de stabilire a cuantumului despăgubirii, fără a putea contesta drepturile reale obținute de stat și înregistrate provizoriu, dreptul de proprietate și/sau alte drepturi prevăzute la art. 4.

30. Cererea de chemare în judecată cu privire la stabilirea cuantumului despăgubirii se soluționează în conformitate cu prevederile art. 15 din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.